

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A multról a jelennek.

A mult időről néhány szót.

Ebben a multban Kossuth Lajos szelleme nyilatkozik meg, de nem az 1849. évi április 14-iki Kossuth Lajosé, hanem azé a történeti nagy alaké, aki a nemzeti nagyságot abban a tényben akarta megépíteni, hogy a jobbágyságot megszüntesse, a népet felszabadítsa, a jogok osztályosává tegye és belerögzítse a magyar nemzeti életbe arra az időre, amikor az egységes magyar nemzet ellen meg fog kezdődni a támadás minden oldalról.

A későbbi Kossuth Lajost a hatalmas eszme tovább fejlesztésétől elsodorja a vár, de még bekövetkezhetőnek nem gondolt támadás, amit a felszabadított rác, oláh, szász nép beháboruja intézett a nemzet ellen és amikor a magyar nemzet, a felszabadított jobbágy éppen úgy mint a nemes, a papság és az aristocrazia együtt egy hatalmas tömegben vívott meg a lázadók és szövetségeseik ellen még pedig sikerrel.

Lehet, hogy a jobbágyság, tehát a nép felszabadításának nagy munkája 1848-ban meg nem érkezik, a fellázadás is elmarad egyidőre; — lehet az is, hogy nagy és erős ellenfeleink éppen a népet, azt a magyar jobbágyot fordítják a már régi, csaknem ezer év óta fenálló alkotmány

és az azt védő kiváltságos osztály ellen. A meg nem történtet csak következtetni, gondolni lehet, de biztosan tudni nem lehet, hogy mi történhetett volna.

Az 1848-iki Kossuth Lajos egészen 1849-iki április 14-ig a miénk, azonfent — a sorsé, amely emelt és buktatott.

Ki van ez mondva ama nyilatkozatában, amit annak idején a nagyváradi 48-as pártnak ama felhívására, hogy fogadja el a képviselőjelöltséget, Collegno ill Baraconéból táviratozott:

— Csodálkozom! — én törhetlen 49-es vagyok!

Vagyis csodálkozott Kossuth azon, hogy a jogfolytonosság alapján álló 48-sok őt, a függetlenségi nyilatkozat megalkotóját akarták képviselőjelöltnéki kikiáltani.

Egy tenger választotta őt el az akkori 48-asoktól.

Nem az adriai tenger, mely áthajózható, hanem az a tenger, amit sem meglábolni, mint a biblia szerinti Verestengert, sem áthajózni, mint Columbus az Óceánt, nem lehet.

Éppen ezért maradt külföldön és fia, Kossuth Ferenc, csakis az ő halála után jött szülőtte földjére vissza.

Kossuth Lajosnak csak holtteste tért a hazai földre, de gyűlöletben égő szelleme ott maradt a távolban. Collegno ill Baraconében, ahova még mindig elnéz-

nek azok, akik az ő szellemét illetően annak nyilatkozatait idézgetik.

Tehát Kossuth Lajos életében két részlet vagyis két időszak van.

A nemzeti hős előbb piederstált emel nemzetének, hogy arról hirdesse a szabadság ígét.

És mivel azt hiszi, hogy Magyarország minden népe, nemzetiségi különbség nélkül elfogadja, nagyra becsüli, magába szívja és abból táplálkozik, a szabadság levegőjét és az összetartozás érzetét mindenki melegen ápolja kebelében, az általános szavazatjogot akarja megalkotni, de amikor Stratimirovics és társai a szerbek nevében előterjesztik az ő követeléseiket, Kossuth így válaszolt:

— Közöttünk a kard fog dönteni!

Tehát megtagadta azt a nagy eszmét, az általános szavazatjogot és nemzetét inkább kitette a harc veszélyeinek, mint hogy a különböző népfajok vagy nemzetiségek szavazatára bizza a magyar nemzet fenmaradását.

És döntött a fegyver.

A magyar nemzet legyőzhetetlennek bizonyult a csatateren, annyira, hogy két császár hadereje, két birodalom reánehazódása csavarta ki a fegyvert a kezéből.

Ma ismét megújul a régi idő, de más alakban.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyilkos becsülete.

Írta: Sárkány Gyula.

Kertész gyilkolt. Megölte a gazdáját.

Egy szombat este történt, a bérfizetés után, mikor már a munkások hazamentek s Kertész, a betonmunkás egyedül maradt Bergerrel, a vén vállalkozóval. Már vagy öt éve dolgozott az öregnek, aki fajának tipikus zsu goriságával még vénségére is egyedül gazdálkodott és saját tiát sem engedte az üzlet dolgaiba avatkozni. Az öreg, töpörödött ember járt is alig tudott s esténként Kertész kísérte haza.

Azon este is egyedül voltak a fabódében, amelyet a vállalt munka helye szerint mindig máshol állítottak fel — s ekkor a csendesen indult beszélgetés folyamán alaposan összekülönböztek.

Kertész ugyanis egész héten át dolgozott s Berger egy napot levont tőle, holott ő még a mult héten hiányzott, mikor is az egy napot már egyszer levonta az öreg. Hiába bizonykodott, a gazdája — nem tudni kapzsiságból,

vagy talán mert meggyengült a memóriája — váltig állította, hogy néki van igaza s így szó szót ért, egyik sem engedett. Kertész ingerült lett, felkapta a sarokban fekvő csákányt és fejbekölömtotta vele Bergert, mire az felordított és ebukott, a fejéhez akart nyulni, de már nem birt, mert a következő pillanatban még egy hatalmas ütést kapott, mitől örökre mozdulatlaná lett.

Kertész még egy ideig csapkodta a holttestet, mert a vér szaga reflexmozgásokra kényserítette. Mikor beletáradt, a szerszámot vizsgálodta a sarokba, elővette zsebkendőjét... és ekkor egy pillanatra rettenetes erővel nehezedett a lelkére, agyára a tudat, hogy — gyilkolt.

Lélekzete teljesen elakadt, száját félig nyitva felejtette, testén kínos borzadály futott végig. De az egész csak egy pillanatig tartott. Ott, akit öt év alatt alaposan megismerhetett Berger, őt merte meggyanusítani!

Ez a gondolat fanatizálta és ennek a hatása alatt követte el a gyilkosságot és azzal vigasztalta meg magát, hogy ezt el kellett követnie.

Ez járt a fejében mindvégig; akkor, amikor azt a szerszámot felkapta és most is.

És az a tudat, hogy helyesen cselekedett, megnyugtatta, mire rendbeszedte, megemberelte magát, még egyszer megnézte az áldozatot és kiment.

A kis fabódé ajtaját gondosan bezárta és megindult a rendőrségre, hová a körülményekhez képest eléggé biztos léptekkel, gyorsan érkezett. Ott a soros őrmesternek szépen, rendjén elmondta az esetet, úgy, ahogy történt, semmitsem hallgatott el, semmitsem toldott hozzá.

Vallomásáról jegyzőkönyvet vettek fel, őt letartóztaták s a vizsgáló bizottság kiment a tett helyére.

Az ítéletet aránylag rövid idő alatt hozták meg. Tíz évet kapott, enyhítő körülménynek véve az erős felindulást, büntetlen előéletét s hogy önként jelentkezett és mindent bevallott.

A kiszabott ítéletet nem találta súlyosnak, mert magával szemben egyáltalán közönyös volt; néki már ugys vége.

Cellájában kegyetlenül elővették a rémgondolatok. Kemény természeténél fogva önmagával nem sokat törődött.

De mi lesz az asszonnyal? ... az ő asszonnyával? Hogy fog az élni? ...

KAJÁRI ÖDÖN

Elektrotechnikai vállalata. Nagyvárad, Lévy-palota, Körös oldal

Iroda és csillár raktár . . . . . 497.

Telep és éjjeli ügyeletes telefon: 1192.

Ajánlja dús csillár raktárát.

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák legolcsóbb beszerzési forrása.

Ma sem szabad e kérdésről más-képen gondolkodni. Nem úgy, ahogy egyesek akarják, akiket lármázó embereknek lehet tekinteni, de bírának elfogadni nem szabad.

Azt követelik ezek, hogy Kossuth Ferenc mindenben az atya nyomdokait kövesse.

De mivel a nép már fel van szabadditva és pedig nem aképen, hogy a nemesség, a kiváltságos osztály lett jobbaggyá, hanem a jobbagy lett nemesség s a jobbagy az alkotmány sáncaiba befogadtatott, ezt megismételni nem lehet.

Az 1867. évi XII. t. c. a magyar nemzetet kibékítette az uralkodó házzal, tehát az atya nyomdokaiba a fiu az 1849-iki végzetes események útján sem léphet.

Egy áll tehát, hogy neki önmagának kell eszmét teremteni és azt sikerre vezetni.

Aki öte ezért elítéli, az lehet érzelmeiben erős hazafi, de vajjon okosan cselekszik-e? — az más kérdés.

Ideje már, hogy magyar népünk tisztába jöjjön azzal, hogy handabandázóink tulajdonképpen mit akarnak akkor, amikor azt követelik, hogy a parlamenti képviselők ama töredéke, mely az utcához fordul támogatásért, miért használja fel Kossuth Lajos nevét munkája támogatására.

Tanuljatok, urak! — a mult idő méhe nagy tanulságokat rejt magában! — Még azt is tanítja, hogy egy kincse volt a magyarnak egy évezreden át, az, hogy a tiszta meggyőződést mindig tisztelte és nem becsmérelte.

Dús László.

A kormányválság.

A sajtó és a közvélemény a munkapárt tegnap esti gyűlése határozatának hatása alatt áll s kutatják, mi lehetett a célja ennek az állásfoglalásnak.

Ez a határozat jól van megfogalmazva. Tisza beszéde harcais volt Aufferberggel és az osztrák kormányval szemben, a határozatban azonban ennek semmi nyoma. Hangoztatja, hogy Khuen-Héderváry elvéhez a párt hű marad, de azért nem köti le magát a deklarációhoz. Egyszóval összetartja a pártot, megőrzi az elvet, de minden eshetőségre számítva, nyitva hagyja a hátulsó ajtót.

A válság ügyében csend van és csend lesz még néhány napig, míg a kihallgatások meg nem indulnak. Addig még a kombinációknak sincs semmi talajuk. Ha mégis keletkeznek ilyenek, ezek annyit sem érnek mint az üres — kombinációk.

Ezeket figyelmen kívül hagyva értesüléseink a következők:

A kabinet lemondása a főrendiházban.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délelőtt a főrendiházban is bejelentette a kormány lemondását.

Tizenkét órára volt kitűzve az ülés és akkorra a főrendek igen nagy számban együtt voltak már. Gróf Csáky Albin elnök már fent ült az elnöki székben, már negyed egy óra is elmúlt, de az ülést még mindig nem lehetett megkezdeni, mert Khuen nem volt jelen. A kormány többi hat tagja a folyosóra várta a miniszterelnököt, éppen olyan türelmetlenül, mint a főrendek.

Végre megérkezett a miniszterelnök és ekkor a kormány bevonult az ülésterembe. Bevonulásukat szokatlan jelenet követte: a

főrendek felállva eljementek és tapsoltak, míg a miniszterek elfoglalták helyeiket.

Gróf Csáky Albin elnök megnyitván az ülést, több személyi előterjesztést tett, többek közt gróf Aerenthal elhunyt közös külügyminiszter emlékének jegyzőkönyvbe iktatására vonatkozólag.

Ezután felállott helyéről a miniszterelnök és megismételte a képviselőházban tegnap tett lemondási nyilatkozatát.

Az ülés fél egy órakor ért véget, a lemondott kormány tagjainak rendezett óvációját közepette.

A lemondás a hivatalos lapban.

A hivatalos lap mai száma a következő jelentést közli:

Ó császári és apostoli királyi felsége 1912. évi március 7-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondást kegyelemben elfogadni és egyúttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelsőbb elhatározásig folytassák.

Miniszterek a királynál

Bécs márc. 9. (Saját tud.) A király ma több mint egy óra kihallgatáson fogadta Aufferbergget. Utána Thun hg. csehorsz. helytartó jelent meg a királynál, azután Hasai Samu miniszter.

Homo regius.

Bécs, március 9.

(Saját tudósítónktól.) Jól értesült politikai forrásból nyerjük a hírt, [hogy a király báró Burián volt közös pénzügyminisztert] rendelte ki homo regiusnak, aki a provizorium alapján hozza létre a békét. A provizoriumban benne van a 2 éves katonai szolgálat, a póttartalékosok deklarációja és a választói reform. Mindezek 67-es alapon nyernek megoldást.

Es ekkor annyira izgatott lett, hogy szinte nem bírt magával, homlokáról verejtékcseppek folytak arcába és valamely különös kábultság vett rajta erőt. Azonban alig hogy lecsillapodott, ez a gondolat csak ismételtén, fokozott mértékben vette elő, úgy, hogy nyugtalanul várta az asszonynyal való találkozást, hogy tisztázhassa a kérdést.

Jött is aztán asszony, kivél hosszú évek óta élt együtt. Kisírt szemekkel, összetörve jött az urához, erősen megviselte a csapás. Megosztani jött férje szenvedését, megvigasztalni még utoljára, hogy csak nyugodtan töltsék ki idejét, még talán kedvez a véletlen és lesz általános kegyelem s így még remélhet.

Aztán megígérte az asszony, hogy hű lesz hozzá: Még ha, Isten ments! te elpusztulnál, fogadom, hogy még akkor is megőrzöm emlékedet . . .

Itt a heves zokogástól elakadt a hangja, mire a férje, — ki nyugodtan, bár erőltetett nyugodtsággal hallgatta — keményen megszorította a karját, hogy ne komédiázzon, majd lassan, megfontoltan kezdett beszélni.

teremben, ahol találkoztak, egy fegyőr volt jelen, aki eleinte figyelte őket, de lassan beleunt és elaludt. alkalmasint a magába vett szeszől.

Nahát! asszony, kezdte Kertész, most válunk

Hej, bizony nem a saját akaratunkból, mert mi szeretjük egymást, hűek voltunk . . . és maradunk egymáshoz . . . de most . . . most vége . . . érted? vége mindennek, . . . mindennek a világon.

Az asszony közbe akart szólni, de az ember leintette, hogy hát: rövid az idő, te már elmondad ami a szivedet nyomta, én is el akarom mondani . . . Bizony nyavalyás volt az egész életünk, még csak egy porontyot sem adott az Uristen. Ha az lenne, talán még volna valami kis értelme az időmet kitölteni. De így?

Erre rövid hallgatásba merült s bizonytalan tekintettel bámult asszonyára, akit egy kissé megnyugtatót párjának csendes viselkedése.

Majd hirtelen folytatta Kertész, de most már ingerültebben:

— Ejl tulajdonképpen jobb is így, hogy nem marad utánam senki, mert iszen ujjal mutatnának a szerencsétlenre, hogy kiez a gyerek, ennek az apja . . .

— Azt a szót azonban már nem tudta kimondani s minthogy folytatólag az asszonyról akart szólni, a benne támadt gondolatok hatása alatt egy szempillantás alatt irtózatossá változón ment keresztül s szinte tulvilági hangon mondta: Tudod-e, asszony, neked is sok bajod lenne, ha megmaradnál!

Az asszony hangtalanul figyelte urának beszédjét s arcának, szájának egy-egy vonagló rángatózása árulta csak el, hogy a hozzá intézett szavak alatt valami iszonyatot sejt. Borzongva tátogatta a száját, de nem tudott szólni, meg a másik is leintette, megfogta az asszony karját, átölelte és gyengéden magához szorította.

Az asszony nem tudta mire vélni a dolgot.

Amaz pedig csak magához ölelte, szorította az asszonyt, néha meg is csókolta, mi alatt agyában irtózatossá gondolatok dúltak. Eszébe jutott, hogy az asszony csak eddig a pillanatig volt az övé s most vége a nyomorult boldogságnak is és azt gondolta, ugyis mindegy, ne maradjon utána ez az asszony sem . . .

Abban a percben észébe jutott — a másik, akit megölt, annak a halovány arca.

Hirtelen ellökte magától az asszonyt. Durván, gorombán.

— Gyilkos vagyok — eredj tőlem.

A fegyőr felébredt a zajra. Kertész megindult a cellája felé, a börtönőr vele.

Az asszony bámulva nézett utána. Nem értette a dolgot.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi

keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Széchenyi püspök bérmakörútja.

Gróf *Széchenyi* Miklós váradi püspök főpásztori buzgóságát híven jellemzi az a meleg közvetlenségtől áthatott körlevél, melyet a bérmálás szentségének kiosztása ügyében intézett egyházmegyéje papságához és híveihez.

Attól az elvtől vezéreltetve, hogy az egyházmegye hívei lehetőleg még elemi iskolás korukban részesüljenek a bérmálás szentségében, minden négy évben személyesen befogja járni az egész egyházmegyét, úgy hogy minden plébánián négy évenként legyen bérmálás, *Nagyváradon* és Debrecenben pedig minden két évben.

A tegnap megjelent körlevelében közli is egész teljességében az idej bérmálási sorrendet s egyuttal megmondja azt is, mikor kerül a sor a többiekre.

Ez a beosztás a következő:

I. Az idei első évben bejáróm a váradi, endrődi, báránói kerületeket (Debrecen kivételével) a következő sorrendben:

- Május 4-én Berettyóújfalú;
 » 5-én Báránód;
 » 6-án Szeghalom;
 » 7-én Bucsatelep;
 » 8-án Furta;
 » 11-én Mezőpeterd;
 » 12-én Derecske;
 » 16-án Újpalota;
 » 18-án Kondoros;
 » 19-én Szarvas;
 » 20-án Békésszentandrás;
 » 21-én Endrőd és Gyoma;
 » 23-án Köröstarján;
 » 26-án *Pünkösöd vasárnapján Nagyváradon* lesz bérmálás; idejönnek: Váradszőlős, Váradszentmárton és Biharpüspöki;
 » 27-én Hosszupályi.

II. 1913. évben a gyulai, tenkei, belényesi kerületek és Debrecen.

III. 1914. évben a margittsi, szilágyoslymai és tasnádi kerületek és Nagyvárad.

IV. 1915. évben a székelyhídi, bihari, élesdi kerületek és Debrecen.

Ezután utasításokat ad a bérmálás és az azzal összekötött egyházi látogatásra vonatkozó teendőkre.

Jellemző a püspök lelkületére a következő rész, mely a betegeknek vonatkozik:

Melegen ajánlom gondjaimba a betegeket: úgy a gyermekeket, mint a felnőtteket; ha szükséges: keressék fel lakásaikon és ott készítsék elő őket. A bérmáláshoz pedig, ha el tudnak jönni a templomba, hozzák a sekrestyébe, ahol külön bérmálnám meg őket, vagy állítsák őket legelsőnek a sorban; ha pedig annyira betegek, hogy a templomba nem jöhetnek el, lakásukon fogom őket felkeresni és a bérmálás szentségében részesíteni.

A fogadtatásról így intézkedik a püspök:

Kérem a tisztelendő lelkész kedő papságot, hogy minél több gondot fordítsanak a lelkek gondos előkészítésére és minél kevesebbet az én ünnepélyes fogadtatásomra. Mindig jól esik, ha a híveknek főpásztoruk iránti tisztelete és szeretete megnyilatkozik, — ezt igen nagyra becsülöm és hálás köszönettel veszem; de nagyon nem szeretném, ha a fogadtatás külső fényéről való gondoskodás szinte kizorítaná helyéből a hívek lelkének kellő előkészítését; az erről való gondoskodásnak kell az első helyet elfoglalni.

A részletes utasítás után így folytatja a püspök:

Csak rövid szünet után, rendelkezésére állók azoknak, akik engem felkeresni óhajtanak. Küldötségek és más látogatók után a papságnak jelenlévő tagjait egyenként kívánom fogadni.

Ha lehet: még délelőtt, ha már nem lenne elég idő, délután megtekintem az iskolát. Ha vannak más intézetek, katolikus egyesületi helyiségek, azokat is szívesen megnézem; valamint készséggel teszek látogatást a hely notabilitásainál, jóltevőknél stb.

Nagyon kérem, hogy ott, ahol ebédre maradok, csak egyszerű és rövid ebédre gondoskodjanak, tartózkodva minden fényűzéstől és felesleges költségektől.

Ehéd végeztével, ha több teendő vagy elvégzendő látogatás már nincs, újból utra kelek.

Az igazi főpásztori lélekből fakadt szép körlevelet a következő lendületes szavakkal fejezi be a püspök:

A főpásztori kötelesség teljesítését az alyai szeretet érzelmével egybekötve, úgy akarom megoldani, hogy a híveknek hitbeli megerősítésén kívül szorosabbra fűződjék az a lelki kötelék, mely engemet kedvelt egyházmegyémmhez fűz; erősödjék az a szeretet, melyet kedvelt papjaim részéről püspöki székfoglalásom óta rendkívüli lelki örömmel tapasztalok; legyen alkalmam tőz kedvelt papjaimat és munkatársaimat a saját lakásukban közelebből megismerni, hol bajaikat, örömeiket vagy gondjaikat közvetlenül és bizalmasan előadva, az igazságos és mindig szeretettől vezetett egyházkormányzathoz támogató segítséget gyűjtsek s ezen a módon mindnyájunk leki üdvösségének munkálásához, biztosításához hozzájáruljak.

A városi közgyűlés előkészítése.

A városi tanács, mint állandó választmány tegnap ülést tartott *Hlatky* Endre főispán elnöke alatt, amelyen előkészítették a csütörtöki közgyűlés elé terjesztendő ügyeket.

Dr Adorján Emil indítványához képest a lakás- és élelmezési szakbizottság szabályrendeletét beterjesztik a közgyűlés elé, azon módosítással, a bizottság tagjainak számát emeljék fel még négygyel és pedig két munkás kerüljön be a bizottságba.

A közgyűlés elé kerül a kapuzásról szóló szabályrendelet.

A *felső leányiskola* létesítése oly nagy költséggel járna, hogy a város azt a saját terhére nem állíthatja fel, miért is javasolja a tanács, hogy feliratban az állam megfelelő hozzájárulását kérje a minisztertől a városi közgyűlés.

A *gazdasági szakiskola* építése és berendezése, a telek nélkül, több mint 100.000 koronára kerülne, miért is a tanács csekélynek találja, hogy az állam csak a tanszemélyzet fentartását vállalná magára, miért is azt javasolja, hogy a közgyűlés írjon fel a miniszterhez s kérje, hogy az építkezéshez is megfelelő összeggel járuljon.

A köztisztasági kérdés, nevezetesen a személtégetés kérdésének tanulmányozására a főmérnök kiküldését Furihbe javasolja a tanács.

Az új *köszögőhid* terveit beterjeszti a tanács a csütörtöki közgyűléshez, hogy a törvényhatóság azt határozza el. Az építési költség 1.605.443 koronára rug.

A városi tanács feleleveníti a főmérnök

egy régi tervét, amelyet annak idején vissza-utasítottak. Ugyanis a parkokat díszes kerítéssel akarják szegélyezni s e célra csak potom 40300 koronát kérnek. A tanács javasolja ennek elfogadását, de azt hisszük, a közgyűlés nem ad ki parkkerítésre majdnem egy félszáz ezer koronát.

A városi közmunkákra megtartott árlejtés csak részben járt eredménnyel, mert az egysegárakból csak igen csekély engedményt ért el a város, egyes ipari szakban pedig vagy nem volt vállalkozó, vagy csak ráfizetéssel hajlandók a szerződést megkötni. Az árlejtést bejelenti a közgyűléshez a tanács, és pedig akként, hogy a lakatosmunkákra a Vicsay Testvérek, a szobafestői munkákra Vinkler Isidor, a bádógos munkákra Goldberger Lajos, az üveges munkákra Déry János, a mázólo munkákra Máthé István ajánlatát fogadják el. A kőműves, ács, cserepező és asztalos munkákra nem érkezett vagy nagyon drága ajánlat érkezett, miért is azt javasolja a tanács a közgyűlésnek, hogy ezeket a munkákat 2000 koronáig házilag készíttesse el a város, az ezenfelüli összeget igénylő munkákra pedig esetről-esetre hirdessen a város árlejtést. Végül kovács és kerékgyártó munkákra új árlejtést hirdessen a város.

A volt *Tátray* Sándor és társai, jelenleg nagyváradi vasöntőde és gépgyár részvénytársaságnak a kért városi adó és kövezetvámmmentessége megadását 10 évre javasolja a tanács.

A nagyváradi bőrdud- és bőrügység részvénytársaság 10 évre városi adó, kövezetvámm, vízdíj és csatornázási díjmentességet kért. A városi tanács a városi adó és kövezetvámmmentesség megadását javasolja 5 évre, de a vízdíj és csatornadíj megadását nem.

Rimler Károly polgármester ismertette azon tárgyalás és vizsgálat eredményét, amelynek folyamán *Farkas* Kálmán miniszteri tanácsos, mint leküldött miniszteri szakértő véleményt mondott a csatornázás ellen felmerült panaszok tárgyában. A miniszteri szakértő nem kifogásolta, hogy a vállalat a csatornacsöveket nem döngöléssel a helyszínen készítette, a 400 méter hosszban tapasztalt beszívárgásra nézve azonban a tömítés pótlását szükségesnek s e tekintetben a legszigorubb ellenőrzésre hívta fel a várost. A felett, hogy mikor megfelelő szilárd és lefektethető a cső, eltérő nézet volt a miniszteri szakértő és a városi főmérnök között, mert a főmérnök 14 napi állási időt elégnek tart, de a miniszteri tanácsos feltétlenül 28 napot tart szükségesnek, hogy a csövek a helyezésre elég szilárdak legyenek. A miniszteri szakértő ezen véleménye alapján a városi tanács intézkedett, hogy csak a már 28 napos csövek helyezhetők el a földben. — A tanács ezen határozatát a polgármester bejelenti a csütörtöki közgyűlésnek.

Auffenberg lemondott.

Bécs, március 9.

(Saját tudósítónktól) Parlamenti körökben ma d. u. az a hír volt elterjedve, hogy Auffenberg mai kihallgatásán átnyújtotta a királynak lemondását. Sőt már utódját is megnevezték. Mint hírlik, Krobotin altábornagy lesz az új hadügy-miniszter.

A legszebb

estélyi és bálipipők

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687.

Bertsey György temetése.

Impozáns módon nyilvánult meg a város polgárságának részvéte Bertsey György ipartestületi elnök temetésén. Valóságos népvándorlás indult meg már reggel 8 órakor a temetés színhelyére, az elagott iparosok menházához, amelynek óriási udvarát, a szakadó eső dacára, teljesen ellepte a közönség.

A temetésen megjelent *Rimler* Károly polgármester, *Gerő* Armin főkapitány, ifj. *Moskovits* Mór, *Papp* György, *Weisz* Lajos, *Schwarz* Izidor, *Löwenstein* Zsigmond, *Sziládky* Ernő törvényhatósági tagokkal, dr. *Sarkadi* Lajos az iparkamara és az orsz. Ipar-egyesület képviselőjében, az ipariskolai bizottság tagjai és tantestülete, *Lukács* Odön elnökkel élén, az építő iparosok szövetségének tagjai, *Szatyill* Ferenc vezetése alatt, a Lajos asztaltársaság *Tátray* Sándor vezetése alatt, a nagyváradi függetlenségi párt dr. *Allmann* Jakabbal élén, az ipartestület előljárósági tagjai és tisztviselői *Cser* János és *Cseglédy* Jeremiás al-elnökökkel, az ipartestületi hitelszövetkezet igazgatósága és tisztikara *Kelen* Béla vezetése alatt és száz és száz iparos.

A kapu bejárat teljesen feketébe volt bevonva.

A diszes ravatal az elhunyt lakása előtt volt felállítva, s kandelaberekben rengeteg gyertya volt a diszes koporsó körül felállítva.

A koporsó két oldalán a menház elagott iparosai ültek, könyező szemekkel, siratva jötevényüket.

A gyászszertartást dr. *Vucskics* Gyula c. kanonok, esperes-plébános végezte segédlettel, s a beszentelés után a katolikus legényegylet dalárdája adta elő meghatóan a Mért oly borus . . . ismert gyászdalt.

Cseglédy Jeremiás, az Iparoskör elnöke keresetlen, szívhez szóló szavakkal bucsuzott el a halottól. Beszédében kifejezést adott az iparosság szeretetének, amelynek csak az elhunyt szeretete volt nagyobb az iparosság iránt, akiknek jólétéért, haladásáért fáradozott egy negyed századon át. Felemlítette érdemeit az ipartestület, a hitelszövetkezet, az elagott iparosok menházának létesítése körül.

Ezután az impozáns gyászmenet megindult a Szent László templomba.

Elöl egy szakasz diszbe öltözött rendőr, *Becsey* Ignác őrmester vezetése alatt; utána a 48-as párt tagjai, azzal a selyem lobogóval, amelyet az elhunyt ajándékozott a pártnak; az önkéntes tűzoltók diszben, diszszáló alatt; majd a papság és a katolikus legényegylet tagjai, gyászlobogó alatt, s a Könyörülj Istenem . . . egyházi gyászének hangjai mellett.

Az ezután következő kocsorukocsi, telve szebbnél szebb kocsorukkal s a nagydíszű rokokó gyászkocsi.

A nehéz, masszív érckoporsót egész a templomig az ipartestület előljárósági tagjai vitték.

Rengeteg közönség, az iparosság zárta be a menetet.

A Szent László-templomban diszes ravatalra helyezték a koporsót s kezdetét vette a gyászmise, az elhunyt lelküdvéért. A requiem szintén dr. *Vucskics* Gyula c. kanonok, esperes-plébános tartotta, segédlettel.

A gyászmise végeztével a gyászmenet kivonult a váradiújvárosi temetőbe.

A sirnál történt beszentelés után a kath. legényegylet egy szép gyászdalt adott elő, *Tátray* Sándor pedig a Lajos asztaltársaság nevében tartott gyászbeszédet, melyben elbu-

csztatta a jóbarátot. Kiemelte, hogy egész életét az iparosok érdekeinek szentelte, azért küzdött, fáradozott s még szórakozását is iparos-társai, jóbarátai között kereste. Ezüst serleget adott a társaságnak, emlékeztül, de nemes lelkének, tetteinek emlékét szívükben őrsik meg.

A szép beszéd elhangzása után az elhunytat letették a családi sírboltba, a korábban elhunyt hitvese mellé.

Kocsorukat helyezték a ravatalra az ipartestület előljárósága, az Orsz. Ipar-egyesület, az ipartestületi hitelszövetkezet, a hitelszövetkezet igazgatósága, a szobafestők és mázolók szakosztálya, az ipariskola tantestülete, *Kelen* Béla, *Bodnár* János és neje, *Kecskeméty* István és neje, a csizmadia ipartársulat, a nagyváradi sütőmesterek, a szabóiparosok szakosztálya, a Lajos asztaltársaság, a fodrászok szakosztálya, a lakatosok szakosztálya, a 48-as függetlenségi párt, az építő iparosok szakosztálya, *Voszka* Ferenc és családja.

Az impozáns temetést *Weiszlovits* Adolf és fia temetkezési intézete rendezte, nagy gyászpompával.

Automobil karambol a Rákóczi-uton.

Felborult autó.

Megsebesült a tulajdonos.

Tegnap este a korzó idején nagy riadalmat idézett elő a Rákóczi-uton a Pannónia-szálloda automobilja, mely Pollák Pál szállító egy kocsijával ütközött össze. A karambol, mely igen nagy robajjal történt az egész Rákóczi-ut közönségét összezűditette s valósággal megakasztotta a forgalmat. Az összeütközésről a tudósításunk a következő:

Tegnap este a Pest-felől érkező gyorsvonat elé akart kimenni a Pannónia-szálloda tulajdonosa feleségével együtt, akik vendégeket vártak a fővárosból, a pályaudvarra automobilon indultak el háromnegyed 7 óra után. Az automobil a városban mindenütt a villamos sínek mellett haladva, rendes sebességgel haladt a kórházig. A kórház előtt az automobil szembe Pollák Pál csomagszállító egyik társzekerére jött, az uttestnek ugyanazon a részen, a melyen az automobil haladt.

Az automobil vezetője nem vette észre a megegendett helyen közlő társzekeret, melynek kocsira nyugodtan hajtotta a lovakat. A kocsis abban a tudatban volt, hogy az automobil kifog térni előle. A kocsivezető azonban az automobil lámpájánál csak akkor vette már észre a társzekeret, mikor közvetlen előtte volt. Most az autó és a társzeker egyszerre fordultak jobbra. A következő pillanatban megtörtént a karambol.

A társzeker radja oly erővel vágódott neki az automobil oldalának, hogy az bezűdött és a gép felborult. A lovak ágaskodtak, a motor tovább berregett az automobilban ülők jajveszékeltek. A szerencsétlenség színhelyére pár pillanat alatt összefutott az egész Rákóczi-ut közönsége, mely nagy ügyvel bajjal szét választotta az egymásba fűródött két járművet.

Az összeütközés következtében a Pannónia tulajdonosa és a felesége megsebesültek. A kocsivezetőnek valamint a társzeker kocsisának semmi baja sem történt. Az automobil ugy össze tört, hogy alig lesz lehetséges kijavítani. A társzeker elé fogott lovak szintén

megsebesültek s azok egyike valószínűleg a lómészárszékot fogja boldogítani.

A kár jelentékeny. A veszteség nagyobb része természetesen az automobil tulajdonosé, aki kártérítési perrel fogja megtámadni Pollákot. Pollák szintén perelni fogja az automobil tulajdonosát a hasznavehetlenné vált ló ellenértékéért.

A gépet az összeütközés után nagynehezen felállították és bevontatták a Vadász-féle kocsigyárba.

A Pannónia szálló tulajdonosának és feleségének sérülése jelentékeny, amennyiben az autó ajtajának üvegláblái darabokra zúzódva több sebet ejtettek az utasok arcán, vállán és karján.

A karambol ügyében megindították az eljárást.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Gróf *Széchenyi* Emil országgyűlési képviselő, a Magyar Altalános Bizalmi bank elnöke, gróf *Széchenyi* Miklós püspök unokaöccse tegnap este Nagyváradra érkezett, hogy a *Bihar megyei Altalános képviselői bank* részvénytársaság ma tartandó alakuló közgyűlésén elnököljön. A gróf a püspöki palotában szállt meg.

* **Szentségimádás.** Az oltáregyesületi ájtatosságot ma, vasárnap, március 10 én a váradi-olaszi plébánia templomban tartják meg Reggel 7 órakor szentségkitétel, délelőtt 9 órakor szentmise és prédikáció; este 5 órakor litánia, szent beszéd és szentségbetétel lesz.

* **Elszámolás a főgimn. Liszt-ünnepélyének bevételeiről.** A főgimnáziumnak ugy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerül ünnepélyéről az alábbiakban számol el a rendezőség. Összes bevétel 910 kor. Összes kiadás 657-13 kor. A fennmaradt összeget 252 K. 87 fillért a főgimn. Eötvös- és Erkel-köre valamint a Segítő Egyesület között egyenlőképen osztottuk meg. Felülfizettek: *Széchenyi* Miklós gr. 30 kor; *Gabriely* Lajos 20 kor; *Fetser* Antal, *Radu* Demeter, *Szentkereszt* Zsigmond br., *Sztaniszlavszky* Adolf, *Grócz* Béla, *Vas Bertalan* dr., *Des Escherolles Kruspér* Sándorné, *Szilágyi* Dózsa 10—10 kor; *Belopotoczky* [Kálman, *Bundala* Mihály, *Karsch* Lollion, *Fleischhacker* Gyula, *Hofbauer* Pál, dr. *Popper* Akos, *Lichtmann* Mór, *Lichtmann* József *Leszámitoló* Bank, *Foith* Agoston, öz. *Nagy* Mórinné, *Grósz* Zsigmondné, *Kravianszky* Mór, *Sánffy* Zsigmond 5—5 kor; *Huzella* Gyula, N. N. 4—4 kor; *Kovács* S. János, *Vucskics* Jenő, *Földváry* Mihály, *Vidor* Manó, *Schatz* Miksa, *Belvárosi Takarékpénztár* 3—3 kor; *Mavis* Gábor, *Várnai* Mórinné, N. N., *Magyar* Agoston, *Vankly* tanár, N. N. 2—2 kor; *Szakáts* Ferenc, *Rechné* B. Zsófia, *Medgyaszai* Jenő 1—1 korona. Ugy a felülfizetéseikért, valamint a n. é. közönség anyagi és erkölcsi támogatásáért hálás köszönetet mond a rendezőség.

* **Hatósági tejjárusítás.** Nagyvárad város tanácsa tudvalevőleg kiküldte *Gerő* Armin főkapitányt Temesvárra, hogy ott tanulmányozza a városi kezelésben levő tejjárusítást. Nagyvárad városa ugyanis tervbe vette, hogy a tejjelést és tejjárusítást házikelésbe veszi. *Gerő* Armin főkapitány már visszaérkezett Temesvárról. A legnagyobb dicsérettel szól a temesvári hatósági tejjelátásról. Temesvárott naponként 10,000 liter tejet hoz forgalomba a hatóság; az eladásra bocsátott tejet vegyelemzik s így az hamisítatlanul kerül a fogyasztóhoz. A kezelésnél pedáns tisztaság van; a város több pontján kis elárusító helyi-

ségekben látják el a közönséget. A főkapitány tapasztalatairól részletes jelentést készít s azt a lakás- és élelmezési bizottság és a városi tanács elé terjeszti. A főkapitány tapasztalatai szerint a hatósági tejrúsítás Nagyváradon is könnyen behozható.

* **Kinevezés.** A kultuszminiszter *Fülöp Lajos* nagyváradai tankerületi főigazgatósági tollnokot jelenlegi állásában a IX. fizetési osztályba nevezte ki.

* **Előadás a Kath. Legényegyletben.** Ma d. v. 5 órakor *»Az akarat neveléséről«* fog előadást tartani *Vicskits Jenő* főreáliskolai tanár. *»O sanctissima«* hegedűvel előadja *Karkusz József*, harmoniumon kíséri *Halmos András*. Népszövetségi gyűjtő ívek kiosztása.

* **Főszolgabíró és járási számvevő.** A béli főszolgabíró és a járási számvevő között már másfél hónap óta feszült viszony van egy jelentéktelen dolog miatt. A számvevő szabadságra akart menni s még mielőtt az engedélyt megkapta volna már eltávozott a hivatalból, a felszaporodott munkák ellátásáról pedig egyáltalán nem gondoskodott. E miatt panaszt tett a főszolgabíró az alispánnál, aki a napokban felhívta a főszolgabírót, hogy jelentést tegyen vajjon a számvevő elfoglaltságát. A főszolgabíró tegnap jelentette, hogy a járási számvevő Bélnél van, azonban hivatalba egyáltalán nem jár. A főszolgabíró úgy akart segíteni a felhalmozott munkán, hogy a tenkei járási számvevőt kérte meg, hogy hetenkint 1—2 napot töltsön Bélnél s intézze el a restanciákat. A számvevő teljesítette is a kérelmet, azonban az idő rövidsége miatt nem volt képes a rengeteg anyagot feldolgozni. A béli főszolgabíró kéri az alispánt, miszerint egy helyettes járási számvevőt nevezzen ki a restanciák feldolgozására.

* **Az iskolaszék választóülése.** Nagyvárad város iskolaszéke holnap, hétfőn, március 11-én délután 4 órakor a városházán választótülést tart, amennyiben az iskolaszék választott tagjainak kétharmadrésze (24) megjelenik. Az ülés egyedüli tárgya a községi polgári fiúiskolánál újonnan szervezett rendes tanítói állás betöltése. Mivel már másodszer van összehívva az iskolaszék, az elnökség kéri a tagokat, hogy a választás megejtetése céljából teljes számban megjelenjen szíveskedjenek.

* **A pénztárazetek Országos Szövetsége** folyó hó 12-én tartja Budapesten rendes évi közgyűlést igen érdekes tárgysorozattal. A közgyűlésre sokan utaznak Nagyváradról és Bihar megyéből is.

* **Tavaszi beruházkodás.** Tipikus városi huszonyolcas alakot vezettek ma az ügyeletes rendőrtisztviselő elé. A ruhája ahány darab, annyi féle; ő maga sovány, csontos alak, kitűnő profillal és még kihívóbb modorral. Kovács Gyulának hívják s a következő módon gondoskodott becses személyéről: a bihari megyei kórházban egy szobában ápolták Mityil Péter pincérel. Ezelőtt három-négy nappal olyan csábító, napsütéses tavasz volt, hogy Kovács Gyulának kellemetlen lett az orvosság-szagu kórterem s kivágyott a friss levegőre. Elkérte hát baj és betegsársától a vadonutaj box-cipőjét, hogy kimegy a városba sétálni egy kicsit. Szegény jó Mityil Péter három hosszú napig várta vissza kedves cimboráját, aki bizony nem nagyon sietett vissza. — De még elért a télkabát is — gondolta Kovács és elkérte egyidejűleg a cipővel Takács Gyula tinom prémes felsőjét. Ezt nagyon megszerethette, mert mindjárt másnap becsapta — kimelés céljából. Aztán összeszedett még apró-cseprő dolgokat: ingeket, alsónadrágokat, sőt sok beteg-től összesen 50 koronát kért *»kölcsön«*. Így vágott neki a szép tavaszi korzónak. Azonban jött az éj és ő katonai felszerelési cikkekre vágyott. Hajnalban Táray Mózes üzletének vasredőnyét akarta feltörni s épp munkaközben

jött a rendőr. Most levették a könnyelmű fiatalembert, aki nem elégedett meg a jó civil ruhával, hanem uniformisra vágyott.

* **Uj hetilap Belényesben.** Belényesben eddig is jelent meg egy hetilap. Ez a lap azonban nem elégitette ki minden irányban a kívánalmakat s ezért most új hetilapot szándékoznak indítani. Az új lap *Előre* címen *Hant Imre* szerkesztésében fog megjelenni. A lapot tegnap jelentették be az alispánnak.

* **Uj vasutak Bihar megyében.** A Szunyogh-Gerszter és Megyeri cég tegnap kérelmet adott be a vármegyéhez a *Komádi és Derecske* között létesítendő vasut támogatása ügyében. A cég az új vasuthoz 200.000 korona támogatást kér a vármegyétől. A kérelemmel a júniusi kögyűlés fog foglalkozni. A Nagyléta—Székelyhid községek között létesítendő vasut támogatására Almosd 150000, Nagyléta 40000, Kokad 15000 koronát szavazott meg. Az erre vonatkozó határozatok tegnap érkeztek be a vármegyére jóváhagyás végett.

* **Vásári különvonatok.** Március hó 18-án lesz Nagyváradon az országos vásár. Az államvasutak nagyváradai forgalmi főnöksége úgy a bihari, mint a belényesi és kóti vonalokon a vásár reggelén személyszállító külön vásári vonatokat indít, a következő menetrendekkel:

Nagyváradról indul délután 3 óra 18 perckor, Váradvelencére érkezik 1:27, indul 3:29, Rontóra érkezik 3:42, indul 3:43, Félixfürdőre érkezik 3:51, indul 3:52, Kardóra érkezik 4:07, indul 4:08, Nyárlóra érkezik 4:33, indul 4:34, Magyargyepesre érkezik 4:46, indul 4:47, Tásádlóra érkezik 5:03, indul 5:04, Drágszékére érkezik 5:16, indul 5:18, Magyarcsékére érkezik 5:35, indul 5:36, Dusafalvára érkezik 5:49, indul 5:50, Szombatságventerrogzra érkezik 5:12 este.

Székelyhidről indul reggel 4:50, Nagykágya 5:01, Biharidőszeg 5:13, Gyapoly 5:26, Paptamási 5:43, Bihar 5:59, Biharpüspöki 6:16, Nagyváradra érkezik 6 óra 28 perckor.

Komádiból indul reggel 4:50, Nagytóti 5:01, Körösszakál 5:22, Nagyharsány 5:32, Körösszeg 5:43, Vizesgyán 5:49, Körösgyères 6:05, Ujpalota 6:18, Biharzentandrás 6:25, Óssipusza 6:35, Nagyváradra érkezik 6 óra 52 perckor.

* **Utmizériák.** A béli—bokszei állomáshoz vezető utat metszi a Töz-patak, melyen eddig nem volt hid. A községek kérelmére most elkészült a patakon a hid s a közlekedésnek mi sem állná útját, ha a hid miatt az utakat teljesen el nem rontották volna. Az ut feneketlen sártenger. A napokban egy szekér elakadt ott és 4 ló nem volt képes kihuzni. A szekeret szét kellett szedni és úgy tudták kiszabadítani az óriási sárból. Az érdekelte lakosság mozgalmat indított az ut kijavitása iránt.

* **Nem kell végrehajtó.** A végrehajtó ugyan foglalkozásánál fogva sehol sem örvend valami nagy szeretetnek, de kénytelenek megütni az emberek, mert a végrehajtói intézmény a község szemponjából: szükséges rossz. Érthető tehát Apátkeresztur, Erfancsika, Albis, Vedresábrány Monospetri és Bogyoszló községek sehogysem akarnak bele kóstolni ebbe a szükséges rosszba. Az említett községek a vármegye rendelete dacára is kimondták, hogy nem szervezik a köri végrehajtói állást, mert röviden nem szeretik a végrehajtót. A községek határozatait megsemmisítés végett tegnap terjesztette be a margittai főszolgabíró.

* **Budapest** székesfőváros legújabb szállodája az *»Excelsior«* Rákóczi-ut 72, melyet tulajdonosa Aczell Miksa igazán a legmodernebb komforttal rendezett be. Szobák már naponta 5 koronától feljebb kaphatók. Reggeli, ásványvíz, ruha-vásolás és beretválkozás a szobaárban foglaltatik. Telefon központ 140—71.

* **Elhanyagolt utcák.** Városunk egyes részei az utolsó évek alatt, örvendetes fejlődésnek indultak. Vannak szép terei, melyeket gyönyörű épületek öveznek körül, sima aszfaltján a villany csillárok vakító fénye mellett szárával lejtene el az esti órákban korzózók. De ily rendezett viszonyok csak a város legforgalmasabb helyein vannak. Ellenben a város kevésbbé látogatott helyei nagyon el vannak hanyagolva. Sajnos, de városunknak számtalan oly utcája van, amelyekre igazán reáférne már egy kis kövezés. Ilyen a *Nyomdánica* is, az a szűk sikátor, amely az Uri-utcát összeköti a Szaniszló-utcával. Itt van e szűk sikátorban a körponti főszolgabírói hivatal, ahová a földre, helyesebben sárba ledobott 2—3 darab téglán ugrálva jut be az ügyesbajos ember. Hasonló állapotok vannak közbiztonság tekintetében a *Kálvária-utcán*. A legközelebbi rendőrszem a Pénzügyi-palota és a nagyhidnál van. A vasuti átjáró mellett épített barakkban levő olasz és más munkások otromba, trágár tréfáinak különösen a színházlátogató hölgyek vannak kitéve s durva sértéseikért még felelősségre sem lehet vonni őket, mert magánember igazolásra való szólítására fenyegetésekkel válaszolnak. A vasuti átjáró mellett levő jéppince előtt egész télen át bokáig érő sár volt, mert a jégszállító kocsik a járdára hajtottak fel. Hiába volt minden kérés, fenyegetés, nem használt semmit sem. Az iskolás gyermekek kénytelenek voltak a sikos árkon keresztül ugrálva, testi épségüket veszélyeztetve, kikerülni a jégeskocsit. S mindez azért, mert nincsen hatósági közeg a Kálvária-utcán, aki csendre intené a kegyetlen borizú hangon inkább ordító, mint daloló falusi legényeket, aki megvédné az utcán járó-kelő uri nőket a vasuti munkások szemtelen tréfáitól. Pedig, hát a Kálvária-utcának elég nagy a forgalma, hisz a város heti vásáraitra 4—5 község lakossága ez uton keresztül jár be, ahol vámház is van, de rendőr soha sincs. Felhívjuk erre a tanács figyelmét. Kívánatos volna a rendetlen állapotok megszüntetése végett haladéktalanul megtenni a legerélyesebb intézkedéseket.

* **Találtatott egy séta botot, két kötelet, egy férfi kabátot és inget, egy pénztárcát és egy postatakarékpénztári könyvet, némi pénztartalommal. Igazololt tulajdonosra átveheti, földszint 9. számú szobájába.**

* **Csak MAUTHNER-féle magakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

* **Ingyen földet kérnek.** Pocsaj község lakosságának szegényebb része kérelmet adott be az alispánhoz. A pocsajiak arra kérik az alispánt, hogy járjon közbe, miszerint a püspökségtől 25 hold földet kapjanak teljesen díjlanul. Ezen a földterületen részint munkás házakat szándékoznak építeni részint művelésre akarják azt fordítani.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal írta a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporárda. Telefon 269. — Tanoncz felvétetik.

x **Husvétii tojásvásár.** A mily szép ünnep a husvét, oly szép az ASZÓDY husvétii cukorkái és hozzá rendkívüli olcsó árban kapható. Főüzlet Kossuth-utca, fióküzlet Kert-utca. Locsolásra szánt kis tojások rendkívül meglepők.

x **Ungváry László és a földgömb.** Jól ismerjük Czegléden Ungváry László óriási méretű szőlőtelepeit, pineit és faiskoláit, de azért mégis minden embert ámulatba ejt az a statisztika, melyet most állított össze a nagynevű cég tulajdonosa. Ugyanis, ha a több mint 30 év óta eladott sok millió gledicsiát, epret, akácot, gyümölcs-vadoncot, szőlővesszőt és mindenféle nemes ojtványt 1 méter távolságra mind egy-sorba ültette volna, úgy ez a fasor ma már mintegy ötszörösen övezné körül óriási földgömbünket.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellsmert olcsó áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
Figyeljünk a cégére.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Damjanich-utca 1/a sz. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékebecsítés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Svihákok, este: Rablólovag.

Hétfő: Rablólovag.

Kedd: Rablólovag.

Szerda: Rablólovag.

Csütörtök délután: János (ifjúsági előadás), este: Csitri.

Péntek: II. Rákóczi Ferenccel fogsága. (Diszeladás.)

Szombat: Leányvásár.

Vasárnap délután: Ezred apja, este: Cirkusz gyermeke, (új operette.)

Rablólovag.

— *Biró Lajos színműve, először adták a Szigligeti-Színházban 1912 március 9 én.* —

A modern magyar irodalom egyik legismertebb tehetségének *Biró Lajosnak* második drámája, a *Rablólovag* premierjén, amikor a közönség mohó figyelemmel leste az érdekesen izgató cselekvény folyását, figyelte a lelkeket, az emberek nemes, vagy nemtelen küzdelmét és forrón, lelkesen, tüzesen tapsolt a felvonások végén, — nem akar békét hagyni az a bántó gondolat, hogy mennyire sivár, mennyire darva, mennyire ideál nélküli, rut perspektívát tár elénk ez a nagyszerűen, igazi nagy művészettel felépített dráma. Kétkedve kérdezem, hogy vajon valóban ez volna az élet, a szemünk előtt lefolyó élet a maga realitásában? Első pillanatra nem merek, félek feleletet adni. Ez a sok-sok nyomorult gonoszság a való élet? és nincs ebben az életben több, igazibb szépség, ami méltóbb és érdemesebb volna a költő, az író tollára? Hisz az életben annyi sok gonosz-ságot, untságot kell látnunk, tapasztalunk, miért ne lássuk legalább a színpadon a költészetben, a művészetben, az igazi szépet, ami a fáradt, megkérgesedő lelket felemeli és igen, idealizálja...

Egy grófi család a színmű hőse. Az öreg Ferenc gróf elakarja venni feleségül egyik alkalmazottjának Galambosnak leányát Annát.

A grófi család mindenáron megakarja ezt akadályozni, mert fél, hogy elesik a nagy vagyon öröklésétől. Ezért egy ügyes embert bérel fel, hogy csábítsa el a leányt és úgy eszeleli ki a dolgot, hogy majd az öreg kettőjüket rajtakapja. De *Kürth* — így hívják a férfit, — lelkében tiszta, nemes, őszinte szerelem gyuladt fel a leány iránt, kit már régebben is szeretett és a találkozásnál megerősödik szívében a szerelem, már nem akar csábítani, feleségül kéri a leányt. Es Anna, akit a kis szerelmes Viktor gróf figyelmeztetett a hálára, s aki re-

volverrel megy a találkára, hogy lelője a csábítót, meggyőződik a férfi őszinteségéről, akit már régóta első szerelmével szeret. Másnapra minden kiderül, az öreg gróf belenyugszik a szerelmesek házasságába és meghagyja az adománylevelet a leánynak, amelylyel a kastélyt a birtokkal együtt neki adományozta. Kürth pedig a vagyonhajtású hideg cinizmusával mondja, hogy amint a grófi ösök rablólovagok voltak, olyan rablólovag most ő is.

Ez a darab rövid váza. Előttünk áll egy sereg, jellemtelen jellem, egy grófi család, a melynek majd minden tagját a buta góg, a vagyon sóvár gazemberség jellemzi, figurák, akiknél mulat, nevet mindenki, akikkel egy ügyes fölényes, eszes, nem az ő körükből való ember úgy játszik, ahogy akar. Es itt úgy érezzük, hogy itt már legalább is nem minden realitás, itt már a költői falzum bántja helyenkint a szemünket.

Biró Lajos mesterien kiváló drámaírói tehetségével fölösleges itt bővebben foglalkoznunk. A beállítás a jelenetek telepítése igazi művészkézre vall. Es különösen ki kell emelnünk a találka nagy jelenetét, ahol a ma életének poezisa olyan erőteljesen, olyan nemesen, kristályos forrásokban buzogott fel.

A drámai társulat fényes, pompás előadást produkált. Elsősorban kell kiemelnünk *Etsy Emiliát* a Galambos leány szerepében, *Tóth Elek*et Kürth nehéz szerepében, *Hunyadyt*, az öreg gróf alakításáért, *Sik Rezsőt* és a többiek is mind, *Tarányi*, *Angyal Ilka*, *H. Körösi Juci*, *Gózon*, azután *Molnár* és *Pintér* nagyok jók voltak.

M. L.

Szijgyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapestben és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló és igás** lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szijgyártó és nyerges.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

Vasárnap, e hó 17-én tartja a Szigligeti-Társaság felolvasó ülést a városbázán. Nosz reáliskolai tanár felolvasást tart Szigligeti Edéről, Rádl Odón egy utirajzot olvas föl és Benedek János országgyűlési képviselő pedig saját költeményét olvassa föl.

A **Vasárnapi Ujság** március 10-iki száma nagy feltűnést keltő képsorozatot közöl a március 4-iki választójogi tüntetéséről. Nagy Vilmos festményeinek kiállításáról, az orosz ballet budapesti szerepléséről (Sini Gyula cikkével), a kínai forradalomról, Molnár Ferenc új kinema-szkecséséről stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Krudy Gyula novellája, Farkas Imre verse, Jansen Börge regénye, Alexander Bernát színházi cikke. Egyéb közlemények: Patáky László nekrológja, arcképe és egyik, a Vasárnapi Uj-

ság számára készített rajza, aktuális arcképek s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb.

As Élet 1912. március 10-iki száma a következő változatos és érdekes tartalommal jelent meg: Két határozat, Kadosa. — Szén-sztrájk. Anka János. — Irásvizsgálat — lélekvizsgálat, Pinterits Károly. — Argumentum ad hominem. — Roppant nagy szerelem. (Regény) Kanizsay Ferenc. — Carl Larsson írásaiból P. A. E. — Miként haragszót... (Költemény.) Fábrián Aladár. — O-Kiku-San házassága. Onota Watanna. — Artatlanság. (Költemény.) — Panu. (Regény) Aho—Kara. — Az új háború. d. f. — Tengerszemek. Sik Sándor. — A hűtlenség iskolája. Radványi Kálmán. — Mozgóképek. — Szerk. üzenetek.

NYILTTÉR.

PÉNZ

Olcsó
tőketörlesztés kölcsönöket

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok
örök árban való adás-vétel vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.
Földbirtok parcellázását
saját költségén elvállalja és finanszírozza.

Faludi Ignác utóda
BARNA ARTHUR
bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája
NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCA 2-ik SZÁM.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kittűnő hirtű**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fekete Sással szemben

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Magyar művészek hangversenye.
Jelentettük már, hogy Szalay Stefánia, áll. kép. okl. zenetanár, e hó 16-án, szombaton este fél kilenc órakor hangversenyt rendez a Kereskedelmi Csarnokban. A hangverseny célja, hogy Fischer Ervin tanártársa fényes művészi képességeit a váradai nagyközönség megismerje. Szalay Stefániának, Thomán István volt tanítványának művészi és pedagógiai sikereit a nagyváradai előkelő közönség már ismeri. Gabriel Ferenc, a művészt illusztris vendége, továbbá Altschul Miksát, a kiforrott technikájú csellóművészt is sikerült megnyerni számára. A hangverseny sikerét biztosítja e négy neves művészek kamarazene társaságá váló egyesülés, mert mindegyik mestere a maga

hangszerének. — A helyárok mérsékeltek, a jegyek Vidor Manó könyvkereskedésében kaphatók.

SPORT.

Az új football csapat első mérkőzése. Nagyvárad legfiatalabb egyesülete, a Nagyvárad Sport Klub ma délután 3 órakor tartja legelső mérkőzését a nagyváradai Athletikai Club csapatával a Rhédei-kerti pályán. A mérkőzés iránt annál inkább nagy az érdeklődés, mert az új csapat a legjobb erővel rendelkezik és így a N. A. C.-nak ugyancsak a sikra kell vioni minden erejét. Helyárok: Tribün 1 korona, állóhely 60 fillér, clubtagok és diákok részére 30 fillér.

TÁVIRATOK.

A ceglédiek Kossuthoz.
Cegléd, márc. 9.
(Saj. tud.) A ceglédi függetlenségi párt feliratot intézett Kossuth Ferenchez, melyben biztosítja őt tovább is tántoríthatlan bizalmáról. A felíratra Kossuth levélben válaszolt, mely így hangzik:
Cegléd polgáraihoz!
Követelésünk oly mérvű volt, hogy Héderváry és pártja nem zárkozhattak el előle. Ez idézte elő a kormány férfias bukását. A válság nehéz lesz és hosszú, mert ő felségével elhitették tanácsadói, hogy a nemzet jogos követelése sérti a felségjogokat. Mi kitarunk tovább is álláspontunk mellett és attól nem fogunk eltérni soha.
Kossuth Ferencz.

KÖZGAZDASÁG.

Tenyésszertés kiállítás és vásár Nagyváradon. A Bihar megyei Gazdaság Egyesület által folyó évi március hó 17-én és 18-án Nagyváradon tartandó tenyésztés kiállítás és vásárra Bihar megye legjobb tenyésztői részéről mintegy 300 drb. kan és koca lett bejelentve s így a gazdaközönségnek módjában lesz jó tenyész anyagot beszerezni a nagyváradai kiállításon.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Rézműves és rézöntő műhely
Nagyvárad, Kolozsvári-utca 50.

Legújabb divat szerint vállalok szeszgyári berendezéseket, szilva pálinka főző üstöket és minden e u. m. szakmába vágó rézöntő munkákat, úgy nyers öntéseket, mint kész munkákat, stb. jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre azonnal válasz.

Mosó üstökben nagy raktár.
Telefon 682. Telefon 682.

Szíves megbízást kér
Szalavetz Mór
rézműves és rézöntő.

Halló! Halló!
A nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívom, bádogos és vízvezeték szerelő műhelyem megtekintésére.
KÖLTSÉGVETÉS DIJTALAN.
Szíves pártfogást kér
Kóródy István,
bádogos és vízvezeték szerelő.
Kórház-u. 3. vagy Páris-u. 30.

M.-Csékei járás főszolgabírójától.
1160—1911.

Pályázati hirdetemény.

Biharvármegye magyarcsékei járáshoz tartozó, nyugdíjazás folytán megüresedett nánhegyesi körjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy a törvényben előirt minősítést és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi március hó 25 ig adják be.

Az állás javadalma:

- I. Készpénz járandóság a) községekől 688 K — f.
- Készpénz járandóság b) állami fizetés 693 K 79 >
- II. Természetbeni járandóság
  - 1. 7 Hl. 67 l. tengeri } összér- 218 K 21 >
  - 2. 14 Hl. 64 l. buza } tékben
  - 3. 19 Hl. 52 l. zab
- III. Irodafűtés világitási átalány 460 K — >
- IV. Utálatány a kör belterületére 152 K — >
- V. Iroda takarítási átalány 80 K — >
- VI. Kézbcsítési teendők ellátásáért 140 K — >

Összesen: 2432 K — f.

Természetben lakás, a hozzá tartozó udvar és kerttel.

Magánmunkálatokért a vármegyei szabályrendelet által megállapított díjak.

A választást a nánhegyesi körjegyzői irodában folyó év március hó 26-ikán d. e. 10 órakor fogom megtartani.

Magyarcséke, 1912. március 2-án.

Dr. Halász Elemér
főszolgabíró.

NAGY OCCASIO
különleges csillárookban

különléle finom régi és új **URI SZOBA** berendezés, perzsaszőnyegek, eredeti olajfestmények, bronzárak (égetestekkel), rézbutor, ugyszintén többféle **disztárgyak**, — továbbá kávésnak, cukrásznak, jó karban levő **khinai ezüst** kávé és thea kanál, gyufatartó stb. felszerelések mint

alkalmi áruk
a legelőnyösebben beszerezhetők:
Budapest, Andrassy-ut 35. I emelet.
Viszontelárusítóknak árkedvezmény
Telefon 31—04.

Uj női kalap divattermemben

elegáns modell-kalapok dús választékban kaphatók, ugyanott alakítást is elvállalok, a nagyérdemű hölgyközönség becses pártfogását kéri

ROSENBERG L.

Kapucinus utca 4. szám
a volt Lázár-nővérek helyiség udvarában

Bükkia parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

**Budweissi kályhák
Kondor Dezső**

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

 Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótléka

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és újszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 30. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Toronyóra

alapos javítását, tisztítását bárhol vidéken, jutányos ár mellett elvállalja

NAGY SÁNDOR

Bihar-Böszörményi lakos, toronyórák. Felszólításokra azonnal megjelenik. Becses pártfogást kér

Nagy Sándor

Bihar-Böszörményi lakos, Katona Gergely házában.
u. p. Mezőkeresztes.

Badacsonyvidéki

finom hegyi borokat kölesön hordókban, szőlőoltványokat, szőlővesszőket a balatonmelléki legjobban bevált fajokból legjobb minőségben, felelősség mellett szállít

BALOGH GYULA szőlőgazdasága, Balatonhenye
ARJEGYZÉK INGYEN!

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.
394—1911.

Minden jegyző urnak.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Farkaspataki körjegyzőségben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy jegyzői képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket, hozzám f. évi március hó 25-ig adják be.

Kívánatos, hogy a pályázó a választást megelőzőleg magát a körjegyzőség közsegeiben bemutassa.

Javadalom 1000 korona törzs fizetés, 100 korona napi díj átalány; 100 korona lakbér illetmény.

A választás határnapot később fogom kitűzni.
Magyarcséke, 1912. február hó 28.

Dr. Halász Elemér,
főszolgabíró.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmáskacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.

Minden gyógyszertárban kapható.

Gazdasági és konyhakerti VETŐ MAGVAK

ólomzárolt zsákokban

legmagasabb csiraképeség mellett.

Legjutányosabban kaphatók

MEZEY JÁNOS és Társai

CÉGNÉL NAGYVÁRAD, SZT. LÁSZLÓ-TÉR ÉS TELEKI-UTCA SAROK.
TELEFON 249. TELEFON 249.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

LEGUJABB

tavaszi és nyári

női kalapformák legolcsóbban

Nagy Mihálynál

Szent János-u. 1. szerezhető be.

Női kalapok átalakítása és diszitése, valamint mindenemű férfikalapok vasalása elvállaltatik.

Saját érdeke,

hogyan lehet legelőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ez uton védi érdekeit legjobban.

- ELŐNYEI:
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
  2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
  3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
  4. Állandó összeköttetésé mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
  2. Képek.
  3. Böröndök és bőröndárak.
  4. Férfi fehérművek.
  5. Látszóvek.
  6. Fényképkészülékek, felszerelések.
  7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek.
  8. Chinaezüstárak.
  9. Csillár- és petroleumlámpák.
  10. Rézbutorok.
  11. Szőnyegek.
  12. Mindennemű hangszer.
- Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.
- Elvünk: Vevőköriünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén.
- Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Gyermekkocsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolesobbán beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál

Rákóczi-ut 10. szám.

Sarkadi és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekekkel. — Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
VILLANYERŐ BERENDEZÉS.

SAJÁT HÁZ. ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA.

Mindenkit érdekel!

Van szerencsém Nagyvárad város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Olasz Bazár-épületben (Színház mellett)** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vegytisztító és vas aló

üzletet nyitottam.

Elvállalok férfi, női ruhákat, katonai egyenruhákat, szőnyegeket, függönyt, butorszövetet, napernyőt, keztyűt, szőrmeárkat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, teljesen bontatlan tisztításáért a legmesszebbmenő jótállással jutányos díjazás mellett. Magamat nagybecsű pártfogásukba ajánlva maradtam

Tisztelettel

STEINER M.

vegytisztító.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézetétől.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrány-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszédekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

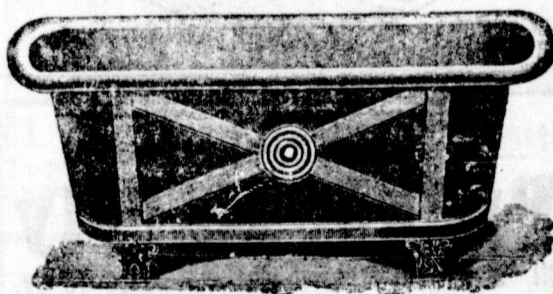
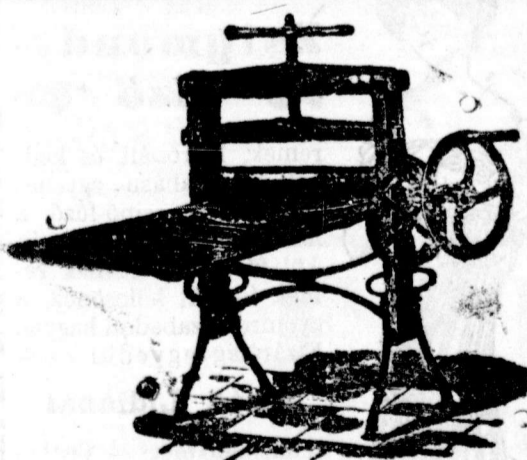
ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

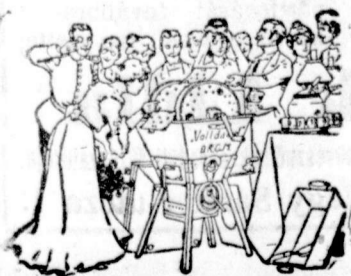
Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Tisztelettel értesitem a n. érd. hölgyközönséget, hogy külföldi tanulmányutról visszatérve, megszerztem a külföldi modelleket,

a legújabb divat szerint úgy kosztümök, mint francia munkát és javításokat olcsó árban készítünk.

Szíves megkeresést kér

Kohn Simon

női-szabó

Teleki-utca 40. Incze-ház.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyoságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvéhadapródiškola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, búk-köny, len és kendermag, árpa, zab kitünő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Háznál is eszközendő butortisztítás!

Székek fonását, pulitirozását, ugy-szintén bármilyen butorok tisztántartását jutányos árban vállalja

Csepüs Katicza
székfonó mester, Rákóczy-utca 22. szám.

Meghívásra azonnal jövök. — Aki ezen lapra hivatkozik, engedményben részesül.

TELEFON 684. SZÁM.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

akác: gledicsia.

nemes gyümölcsfa, vadoncz és szőlővesszőről.

Unghváry László
Cregléd.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSÁGI!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítek a legszolidabb árban.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyárakból.

Sorsjegy ügynök keresek elsőrangú intézet részére előnyös feltételek mellett. Sorsjegyekkel már foglalkozó Simai sorsjegyügynök kizárásával előnyben részesülnek. Toldi Grünbaum szervező Saszalloda.

Nem szabad, dehogyan szabad!

stb. kuplékat, népdalokat, katonai és cigányzenét életlenül játsza az eredeti

„A D R I A”
beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becserelem. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Tölgyhaszonfa eladás.

A nagyváradai lat szert főt. Káptalan folyó évi vágásaiban kitermelt, teljesen legalyazott és lesudarazott tölgytörzsek, ugymint a biharsályi vágásban 1285 szál, a méhesi vágásban 2647 szál, az alkéri vágásban 3300 szál, az alpári vágásban 3700 szál és a köröskisjenei vágásban 780 szál, összesen 11712. szál tölgytörzs zárt írásbeli ajánlatok útján eladatik.

A megajánlandó vételárnak legalább is tíz százalékát kitevő készpénzzel, mint óvadékkal s az eladási feltételeknek egy tanuk előtt aláírt példányával felszerelt ajánlatok, melyekben a megajánlott vételár vágásonként beüvel és számmal olvashatóan kiirandó, — kellően lepecsételve legkésőbb a folyó évi március hó 26-ik napjának délelőtti 10 órájáig Nagyváradon a káptalani irodában (Sal Ferencz-utca 4. szám) Papp Imre káptalani főtiszt kezéhez beadandók. Az eladási feltételek kívánatra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, az 1912. évi márc. hó 4-ikén.

Török László
uradalmi erdőmester.

Telefon 1153. Interurbán Telefon 1153.

Hölgyek figyelmébe !!!

Igen kedvelt
Zsigmond-fűző

remek, kipróbált és kedvelt jó szabásu egyenes Reform és csipő-fűző a hasat minden nyomás nélkül fűzi és a testnek remek formát kölcsönöz, a gyomrot szabadon hagyja. Kizárólag egyedül csak

Izsák Lidiánál

rendelhető meg. — Becses pártfogását továbbra is kérve, teljes tisztelettel

Izsák Lidia

A Sziglleti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt egy modern 3 szobás emeleti lakás, szükséges mellékhelyiségekkel

május 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendő:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával
250 > > 1912. március 31-ig
250 > > 1912. április 30-ig
és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től oseedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmessége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

PÉNZ PÉNZ PÉNZ

HA SZERENCSÉS
PÉNZT SZEREZHET

A
FREDIN

CIPŐKRÉMMEL

MERT

MINDEN 100 IK DOBOZ FENEKÉN 20 fill

MINDEN 1000 IK FENEKÉN 1 korona

TALÁLHATÓ

SELLE & KARY

WIEN XIII

BUDAPEST, VI. BATNOK-UTCA. 2/8.

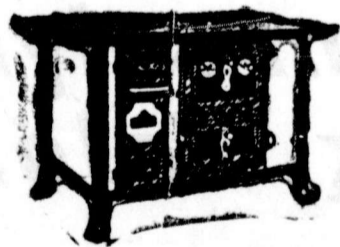

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió

liter víz mennyiség. Csuz, kösvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el

gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től**

május hó 1-ig. Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Alapított 1888.

Flegman

divatháza

NOUVEAUTÉS:

**ruha-kelmék
kosztüm-selymek
bluzok, felöltők**

**Elsőrangú szalon fran-
cia és angol munkára.**

**Csakis exclusiv cégem
kizárólagos ujdonságai.**